

ESG Πώς τα κριτήρια ESG αλλάζουν τον τρόπο που λειτουργούν οι αγορές

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ Page: 120 Published at: 28-04-2024
Author: Surface: 1096.91 cm² Circulation: 32170
Subjects:

ESG

Πώς τα κριτήρια ESG αλλάζουν τον τρόπο που λειτουργούν οι αγορές

ΓΝΩΜΗ
Του
Δημοσθένη Κόλλια

Εν μέσω της πανδημίας κυκλοφόρησε ένα βιβλίο που δεν πήρε ίσως την προσοχή που του άξιζε, μάλλον λόγω του κακού timing της έκδοσης. Το «Κεφάλαιο και Ιδεολογία» (εκδ. Πατάκης, 960 σελ.) του Thomas Piketty είναι μία ιστορία της έννοιας της ιδιοκτησίας και περιγράφει πόσο ρευστή έχει υπάρξει, στριζομένη σε εναλλασσόμενες πολιτικές και κοινωνικές ιδεολογικές πλατφόρμες.

Κάπου στα τελευταία κεφάλαια ψηλαφίζει κάποιες προτάσεις για συμμετοχικό σοσιαλισμό (participatory socialism), που βασικά είναι καπιταλισμός όπως τον ξέρουμε αλλά με τρομακτικά υψηλή φορολογία για τους διοικητικούς, χρηματοδοτών των κομμάτων απευθείας από τους πολίτες με μίσθουμ 200 ευρώ ανά άτομο, συνταγματική αναθεώρηση για την ανανόρθωση επιπλέον δικαιωμάτων, και πολλά ακόμη. Σε κάποιο σημείο μιλάει και για εντονότερη συμμετοχή των εργαζομένων στη διοίκηση των μεγάλων εταιριών αλλά και στα media.

Σε κάθε περίπτωση, την τελευταία δεκαετία και ιδιαίτερα μετά το τέλος της μεγάλης κρίσης του 2008 που ανέδειξε τα αδύναμα σημεία του μεταπολεμικού οικονομικού συστήματος, έχει αναζωπυρωθεί μία συζήτηση σχετικά με την εντονότερη συμμετοχή των πολιτών στον καπιταλισμό ως

ένας τρόπος τιθάσευσης των ακραίων αποτελεσμάτων που ορισμένες φορές παράγει.

Η βασική ιδέα είναι ότι υπάρχει μία κρίσιμη και ογκώδης μάζα πολιτών που ζητούν μεγαλύτερη «συμμετοχή» στην οικονομία και σε κάθε περίπτωση να μπει τέλος στη μονόπλευρη αξιολόγηση μιας επιχείρησης από τις λογιστικές της καταστάσεις. Αυτή είναι μια γραμμική λογική με την οποία δύσκολα διαφωνεί κανείς. Η έρεση όμως πρακτικών τρόπων διευθέτησής της αποτελεί πρόκληση.

Είναι γνωστό άλλωστε το ζήτημα των εξωτερικότητων (externalities), που εστιγνούν την ευκολία με την οποία ορισμένες εταιρείες μολύνουν το περιβάλλον σε βάρος άλλων μας, χωρίς να αναλαμβάνουν αντίστοιχο οικονομικό κόστος. Σύμφωνα μάλιστα με το πολυσυζητημένο The Carbon Majors Report (2017), μόλις 100 εταιρείες ευθύνονται για το 70% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (greenhouse gas emissions) από το 1988 μέχρι σήμερα. Τρομακτικό.

Ενας από τους μηχανισμούς που κατά

την άποψή μου πληροί ορισμένες σημαντικές προδιαγραφές είναι και τα κριτήρια ESG, τα οποία αφορούν μη-χρηματοοικονομικές πληροφορίες και περιγράφουν τη σχέση μιας επιχείρησης με το περιβάλλον (E), την κοινωνία (S), ενώ συμπεριλαμβάνουν και την ποιότητα της εταιρικής διακυβέρνησης (G).

Μέσω της αξιολόγησης των κριτηρίων αυτών οι οργανισμοί κρίνονται όχι μόνο για τα κέρδη τους αλλά και για τις άμεσες και έμμεσες εκπομπές ρύπων που προκαλούν, την επαρκή συμμετοχή γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων, την κατάρτιση των εργαζομένων και την επιχειρηματική δεοντολογία που τους διέπει. Είναι δηλαδή ένα μοντέλο «stakeholder capitalism», εν αντιθέσει του «shareholder», δόγματος Friedman, κατά το οποίο «the social responsibility of business is to increase its profits». Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι ενσωματώνει δημοκρατικά στοιχεία στον καπιταλισμό. Δεν αρκεί να ωφελούνται μόνο οι μέτοχοι.

Ερώτηση που ανακύπτει συχνά: και ποιο λοιπόν το όφελος για την επιχείρηση από συμμόρφωση σε αυτούς τους περιορισμούς, αφού μπορεί κάλλιστα να υπάρχει σημαντική κερδοφορία και δίως καλή επίδοση σε όλα τα παραπάνω;

Η απάντηση έρχεται μέσω δύο πόλων: α. Σύμφωνα με εκτίμηση της McKinsey το 1/3 των επιχειρηματικών κερδών απειλείται από τις μελλοντικές ρυθμιστικές παρεμβάσεις του κράτους (Henisz et al., 2019). Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις που συμμορφώνονται a priori αποφεύγουν αυτό το κόστος.

β. Υπάρχει από οικονομικό όφελος από τις καλές επιδόσεις στους δείκτες στους ESG. Αυτό είναι ένα ζήτημα στο οποίο δώσαμε ιδιαίτερη έμφαση στο αφιέρωμα που δημοσιεύσαμε ως ΔΙΚΤΥΟ για τη Μεταρρύθμιση

στην Ελλάδα και την Ευρώπη με θέμα τα κριτήρια ESG και την Τεχνητή Νοημοσύνη. Ενδεικτικά αναφέρω ότι:

- Οι εταιρείες με καλές αποδόσεις στους ουσιαστικούς (material) ESG δείκτες έχουν σημαντικά καλύτερα αποτελέσματα από αυτές με χειρότερες επιδόσεις στους ίδιους δείκτες (Khan et al., 2016).
- Ο πιο άμεσος μηχανισμός διάδρασης μεταξύ ESG βαθμολογίας και οικονομικού οφέλους έχει να κάνει με την καλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια, καθώς επενδυτικοί οργανισμοί, ανταποκρινόμενοι στη ζήτηση του κοινού, προσφέρουν πλέον επενδυτικά χαρτοφυλάκια, η συμμετοχή στα οποία περιλαμβάνει κάποιο ειδικό κριτήριο με βάση τις επιδόσεις ESG.
- Οι επιχειρήσεις που θα αποτύχουν να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις των καιρών θα ανταγωνίζονται για ένα συνεχώς συρρικνούμενο μερίδιο της αγοράς κεφαλαίων. Ο δημόσιος διάλογος για τη βελτίωση της μη-χρηματοοικονομικής αξιολόγησης των επενδύσεων είναι ζωντανός, και είναι βέβαιο ότι οι όποιες ατέλειες (π.χ. greenwashing) θα αντιμετωπιστούν εν καιρώ.

Η βιωσιμότητα πέρα από κοινωνικό αίτημα παράγει και οικονομική αξία, και αυτό είναι το κλειδί που εξασφαλίζει τη μακρομέρευση της. Επιστρέφοντας στο παράδειγμα που αναφέρθηκε παραπάνω, αν έχαμε τα κριτήρια ESG από τη δεκαετία του '80, ίσως να είχαμε ελαττώσει μερικώς από τις διαβρωτικές συνέπειες του καπιταλισμού στο περιβάλλον. Ποτέ δεν είναι αργά όμως.

Ο κ. Δημοσθένης Κόλλιας είναι οικονομολόγος, ερευνητής στο ΔΙΚΤΥΟ για τη Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Εχει αναζωπυρωθεί η συζήτηση σχετικά με την εντονότερη συμμετοχή των πολιτών στον καπιταλισμό ως ένας τρόπος τιθάσευσης των ακραίων αποτελεσμάτων που ορισμένες φορές παράγει

↓
Αν είχαμε τα κριτήρια ESG από τη δεκαετία του '80, ίσως να είχαμε ελαττώσει μερικώς από τις διαβρωτικές συνέπειες του καπιταλισμού στο περιβάλλον

